ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστική • ενημέρωση

του **Γιώργου Παυλόπουλου**

Με τη θριαμβευτική επικράτηση του Ταγίπ Ερντογάν και του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης φαινόταν να λήγει οριστικά η απόπειρα στρατιωτικού πραξικοπήματος που εκδηλώθηκε το βράδυ της Παρασκευής και είχε ως αποτέλεσμα να σκοτωθούν πάνω από 250 άνθρωποι και να μετατραπούν οι δύο μεγαλύτερες πόλεις της Τουρκίας σε πεδία μαχών μέχρι το πρωί του Σαββάτου, όταν παραδόθηκε ο βασικός όγκος των πραξικοπηματιών. Ο πολυδαίδαλος μηχανισμός του κυβερνώντος ισλαμικού κόμματος, ο οποίος κατάφερε μέσα σε λίγες ώρες να κινητοποιήσει δεκάδες χιλιάδες κόσμου σε Κωνσταντινούπολη και Άγκυρα, καθώς και μη απώλεια του ελέγχου σε καίριες δομές του κρατικού μηχανισμού, όπως η αστυνομία, οι μυστικές υπηρεσίες και η ηγεσία του στρατού ξηράς αποτέλεσαν, σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, τα δύο στοιχεία-κλειδιά για την έκβαση της επιχείρησης ανατροπής του Ερντογάν.

Η πλάστιγγα, άλλωστε, φάνηκε να γέρνει προς την πλευρά του προέδρου και της κυβέρνησης σχετικά σύντομα, δηλαδή λίγο μετά τα μεσάνυχτα —είναι ενδεικτικό ότι εκείνη τη στιγμή πήραν θέση Αμερικανοί, Ευρωπαίοι και ΝΑΤΟ, οι οποίοι επί ένα τρίωρο περίπου πρακτικά σφύριζαν αδιάφορα. Τότε, κατέστη ξεκάθαρο ότι οι πιστές προς το καθεστώς δυνάμεις είχαν απωθήσει τις επιθέσεις στη βουλή, το προεδρικό μέγαρο και τις έδρες της αστυνομίας και της ΜΙΤ, ενώ ανακατέλαβαν το κτίριο της κρατικής ραδιοτηλεόρασης. Το «κερασάκι» ήταν η προσγείωση στο αεροδρόμιο Ατατούρκ —το οποίο επίσης βρέθηκε για λίγο στον έλεγχο των πραξικοπηματιών— του αεροσκάφους που μετέφερε τον Ερντογάν από την περιοχή της Μαρμαρίδας όπου λέγεται ότι βρισκόταν, με ορισμένες πληροφορίες να κάνουν μάλιστα λόγο για επίθεση που δέχθηκε το ξενοδοχείο του λίγο αφότου ο ίδιος είχε αναχωρήσει...

Όσον αφορά στους πρωταίτιους, αν και τα πάντα (και κυρίως οι διασυνδέσεις τους) είναι ακόμη ανοιχτά, φαίνεται πως προέρχονταν κυρίως από τις τάξεις της στρατοχωροφυλακής και της αεροπορίας. Μάλιστα, είναι πολύ πιθανό η χρονική συγκυρία που επέλεξαν να είχε άμεση σχέση με τις επικείμενες κρίσεις στις ένοπλες δυνάμεις, καθώς η κυβέρνηση σχεδίαζε να καταφέρει ένα ακόμη ισχυρό πλήγμα στους υποστηρικτές των «κεμαλιστών» και του

εξόριστου στις ΗΠΑ ιμάμη Φετχουλάχ Γκιουλέν.

Πλέον, ο Ερντογάν μοιάζει πανίσχυρος και ο δρόμος προς την πολιτειακή μεταρρύθμιση η οποία θα του δώσει τις υπερεξουσίες που επιδιώκει έχει ανοίξει διάπλατα. Όσο για το παλιό κατεστημένο, φαντάζει αδύναμο να του σταθεί εμπόδιο ή να προβάλλει ουσιώδεις αντιρρήσεις. Αυτή, όμως, είναι η μία και η πιο προφανής πλευρά των δραματικών γεγονότων που συνέβησαν τις τελευταίες ώρες —μόνο που ο «διάβολος» και η ουσία συνήθως κρύβονται αλλού.

Για παράδειγμα, ο Ερντογάν γνωρίζει ότι η αναμέτρηση δεν έγινε με το «βαρύ πυροβολικό» του αντιπάλου, καθώς η ηγεσία του στρατεύματος διαχώρισε τη θέση της, ενώ παράλληλα, σε πολιτικό επίπεδο, όλα τα κόμματα —οι κεμαλιστές του CHP, οι ακροδεξιοί εθνικιστές του MHP και φυσικά το HDP— αποδοκίμασαν το πραξικόπημα. Έτσι, μια δεύτερη και πιο προσεκτική ανάγνωση θα μπορούσε να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι ο «σουλτάνος» είναι όμηρος και οι αντίπαλοί του μπορούν τώρα να διεκδικήσουν και να επιβάλουν νέες ισορροπίες.

Η πλευρά αυτή ενισχύεται και από το γεγονός ότι η συγκεκριμένη απόπειρα πραξικοπήματος δεν ήταν παρά το αποκορύφωμα (για την ώρα...) των έντονων αντιθέσεων και της σκληρής πόλωσης στο εσωτερικό της Τουρκίας και μάλιστα σε όλα τα επίπεδα, που προφανώς δεν πρόκειται να εκλείψουν: Η αστική τάξη εμφανίζεται διχασμένη (κάτι που αποτυπώνεται και στους κρατικούς και κατασταλτικούς μηχανισμούς), το εργατικό κίνημα βρίσκεται σε ανοδική πορεία να θέτει ουσιώδεις διεκδικήσεις, το εθνικό ζήτημα με αιχμή το Κουρδικό μαίνεται, ενώ ο ανταγωνισμός της Άγκυρας με άλλες περιφερειακές δυνάμεις, τις ΗΠΑ και την ΕΕ συνεχίζεται.

Σε κάθε περίπτωση, η επόμενη μέρα δεν προμηνύει τίποτα καλό για την πλειοψηφία του τουρκικού λαού. Διότι μπορεί να γλίτωσε από τη μπότα των πραξικοπηματιών, όμως είναι βέβαιο ότι θα νιώσει ακόμη πιο βάναυσα τη σιδερένια γροθιά του καθεστώτος. Κάτι ανάλογο, δηλαδή, με αυτό που θα συμβεί στους Γάλλους την επαύριο της νέας τρομοκρατικής επίθεσης στη Νίκαια, μιας και η χώρα τους βρίσκεται πρακτικά σε ένα μόνιμο καθεστώς έκτακτης ανάγκης, όπου οι απεργίες και οι εργατικές κινητοποιήσεις και διεκδικήσεις θα μοιάζουν εν γένει εκτός του κλίματος και θα κινδυνεύουν να κηρυχθούν

εξαρχής παράνομες.

Το διακύβευμα είναι αναμφίβολα γενικότερο. Διότι πρακτικά, σε ολόκληρο τον πλανήτη, τρομοκρατία, πραξικοπήματα και τυφλά ένοπλα χτυπήματα δίνουν σε ένα σύστημα που σπαράσσεται από την κρίση και τις ανισορροπίες του τα όπλα προκειμένου να οργανώσει την άμυνά του και την αδυσώπητη καταστολή —επικαλούμενο, μάλιστα, τη δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη συνταγματική τάξη. Για να πάει αλλιώς, ο συντονισμός των εργατικών αντιστάσεων και των «πρωτοποριών» σε κάθε χώρα και ανάμεσα στις χώρες είναι προϋπόθεση εκ των ων ουκ άνευ. Διαφορετικά, ο κόσμος θα μετατραπεί προτού το καταλάβουμε σε μια αγέλη προβάτων που θα καλούν τους λύκους να τα φυλάξουν...

Πηγή: ΠΡΙΝ